

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z wniosku E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T., N. W., W.
T., M. W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.
przy udziale zainteresowanego S. W.
o ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 maja 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 9 grudnia 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 9 grudnia 2015 r. oddalił apelację wniesioną przez odwołującą się E. Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w T. (poprzednio T. Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w T.) od wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 2 kwietnia 2015 r., oddalającego odwołania T. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T. oraz zainteresowanych W. T., M. W., N. W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. z dnia 24 września 2008 r., stwierdzających niepodleganie przez pracowników płatnika T. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym odpowiednio: W.

T. w okresie od dnia 5 sierpnia 2005 r. do dnia 23 maja 2006 r., M. W. w okresie od dnia 12 sierpnia 2005 r. do dnia 31 maja 2006 r., N. W. w okresie od dnia 16 sierpnia 2005 r. do dnia 31 maja 2006 r. i S. W. w okresie od dnia 1 maja 2005 r. do dnia 31 marca 2006 r. bowiem w tych okresach podlegali oni ustawodawstwu niemieckiemu, co wyłącza zastosowanie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U z 2016 r., poz. 963 ze zm.).

W uzasadnieniach sądów *meriti* przyjęto, że płatnik składek miał świadomość, iż wobec znacznego rozwoju działalności i zatrudnienia w Niemczech w stosunku do produkcji krajowej podstawowe przesłanki pozostania w krajowym systemie ubezpieczeń społecznych nie zostały spełnione, ponieważ 76,53% obrotów T. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T., której następcą prawnym jest apelujący E. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T., osiągała w Niemczech. Z tego względu Niemiecki Urząd Ubezpieczeń odmówił decyzjami z dnia 8 marca 2007 r., z dnia 27 czerwca 2007 r. i z dnia 16 sierpnia 2007 r. udzielenia zgody na utrzymanie polskiego ustawodawstwa w stosunku do W. T., M. W., N. W., S. W., a odwołanie płatnika składek od powyższych decyzji odrzucił w dniu 6 lutego 2014 r. Sąd Socjalny w B.. W ocenie Sądów obu instancji, płatnik składek nie spełnił zatem przesłanek wymienionych w art. 14 ust. 1 lit. a Rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (dalej jako Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1408/71) oraz decyzji Komisji Administracyjnej ds. Zabezpieczenia Społecznego Pracowników Migrujących nr 181 z dnia 13 grudnia 2000 r. w sprawie interpretacji art. 14(1), art. 14a (1) oraz art. 14b (1) i (2) Rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71. Ponadto płatnik składek miał świadomość niespełniania przesłanek warunkujących pozostanie w krajowym systemie ubezpieczeń społecznych i w związku z tym występował o utrzymanie polskiego ustawodawstwa w drodze wyjątku na podstawie art. 17 Rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71. Sąd Apelacyjny nadmienił również, że nieuprawnionym jest stanowisko, aby oceny

sytuacji finansowej i kadrowej dokonywać w kontekście zatrudnienia i miejsca generowania obrotów przez pozostałe spółki powiązane ze spółką E. kapitałowo.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiodła E. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T., zaskarżając wyrok w całości oraz wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu.

Skargę kasacyjną oparto na podstawie naruszenia prawa materialnego – art. 14 ust. 1 lit. a Rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 przez błędną wykładnię oraz naruszenie przepisów prawa procesowego – art. 180 § 1 pkt 4 k.p.c. przez podjęcie zawieszonego postępowania, mimo iż nie ustały przyczyny zawieszenia, co miało istotny wpływ na treść wyroku.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. oraz podniosła, że „skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona odnośnie do zarzutu 2 (dotyczy on naruszenia art. 180 § 1 pkt 4 k.p.c.) oraz że istnieje potrzeba wykładni przepisu odnośnie do zarzutu 1(wyduje się, że chodzi o naruszenie art. 14 ust. 1 lit a Rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71) wobec rozbieżności w orzecznictwie”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem zwykłej trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje wyłącznie z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. Dlatego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Spełnienie tego wymogu polega na

przedstawieniu odpowiedniego, wyodrębnionego wywodu prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Należy przy tym pamiętać, że ustawodawca celowo wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem (§ 2). Są to dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odesłanie do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Choć bowiem dla obu tych elementów skargi kasacyjnej argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 20 stycznia 2014 r., II PK 228/13, LEX nr 1647009 oraz z dnia 3 lutego 2014 r., I PK 242/13, LEX nr 164608; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, LEX nr 2009500; z dnia 14 września 2016 r., V CSK 143/16, LEX nr 2135552). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno zatem koncentrować się na wykazaniu istnienia przesłanki z art. 398⁹ § 1 k.p.c., przy czym treść tego uzasadnienia nie może być dowolna, bo konieczne jest oparcie jej na argumentacji jurydycznej.

W rozpoznawanej sprawie skarżący powołał się na dwie przesłanki z powyższych, gdyż podniósł konieczność potrzeby wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), a jednocześnie wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Taka sytuacja wymaga na wstępie uwagi o charakterze porządkującym. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się bowiem, że

jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi, a można wręcz stwierdzić, że jest błędem logicznym (por. postanowienia: z dnia 13 marca 2008 r., V CSK 550/07, niepublikowane; z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, LEX nr 1430990; z dnia 23 marca 2012 r., I CSK 497/11, LEX nr 1288609; z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 343/13, LEX nr 1523355; z dnia 15 października 2015 r., I PK 3/15, LEX nr 2021593).

Odnosząc się do przywołanej w rozpoznawanej skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy stwierdzić, że w judykaturze przyjmuje się, iż oczywista zasadność skargi, przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że doszło do kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r., III SK 19/13, LEX nr 1402642 oraz z dnia 3 grudnia 2014 r., III PK 75/14, LEX nr 1621619), a przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, LEX nr 560577 oraz z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 18/14, LEX nr 1522063). Skarżący jest w tym zakresie zobowiązany do sformułowania w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odpowiednich wywodów potwierdzających tę okoliczność, a należy pamiętać, że o oczywistości naruszenia prawa możemy mówić jedynie, gdy w rozpoznawanej sprawie doszło do sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2013 r., III SK 43/12, LEX nr 1331343 oraz z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, LEX nr 1844092 oraz powołane tam orzecznictwo).

Skarżący nie wykazał wystąpienia tak rozumianej oczywistej zasadności skargi bowiem nie jest wystarczające w tej kwestii bardzo lakoniczne odwołanie się do podstaw skargi nie tylko dlatego, że podstawy skargi nie podlegają badaniu na tym etapie postępowania przed Sądem Najwyższym, ale również z tego względu, że rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z

dnia 1 grudnia 2015 r., I PK 68/15, LEX nr 2021943 czy z dnia 27 maja 2010 r., II UK 274/09, LEX nr 585794).

Natomiast przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; LEX nr 315351; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522; z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15, LEX nr 2159122). Ponadto nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Wymogu tego nie spełnia w rozpoznawanej sprawie „stwierdzenie skarżącego, że istnieje potrzeba wykładni przepisu odnośnie do zarzutu 1 wobec rozbieżności w orzecznictwie” i że „w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku powołuje się orzeczenia Sądu Najwyższego zawierające inne rozstrzygnięcia. Istnieje więc potrzeba wykładni przepisów prawnych w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.”

Nie jest rzeczą Sądu Najwyższego doszukiwanie się w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych argumentacji mającej wykazać wątpliwości dotyczące wykładni określonego przepisu a do wyroku Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów z dnia 18 listopada 2015 r., II UK 100/14 (OSNP 2016 nr 7, poz. 88)

skarżąca nawiązała jedynie pośrednio poprzez uzasadnienie podstaw skargi. Podstawy kasacyjne stanowią odrębny od przesłanek przedądu element skargi. A zatem nie zastępują one ani ich uzasadnienie przesłanek przedądu bowiem podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

I.n